

Trajnostni razvoj med družbenimi strukturami in praksami

Živa Kos

Filozofska fakulteta, UL



5. konferenca učiteljev/-ic naravoslovnih predmetov – NAK 2019
IZOBRAŽEVANJE ZA SEDANJOST IN PRIHODNOST



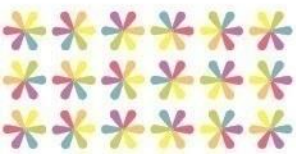
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT



EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

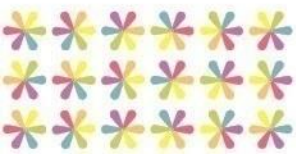
Trajnostni razvoj kot regulativna ideja

- ideje, ki usmerjajo načine življenja in delovanja, posameznice, posameznika, družbenih skupin in institucij (Douglas, 2018; Foucault, 2008, 2009).
- Začetki trajnostnega razvoja (*sustainability*), kot skrbi za vzdržnost naravnih sistemov v sodobni obliki - 70 ta leta 20 stoletja:
 - 1972, konferenca v Stockholmu: skrb za negativne vplive ekonomske rasti na okolje in prvo poročilo Rimskega kluba o prihodnosti človeštva – Meje rasti (Meadows at all 1972)
 - 1973, Poročilo odbora za ribištvo ameriškemu kongresu “*Growth and Its Implications for the Future*” ;
 - 1979, Ženeva prva konferenca o klimatskih spremembah.



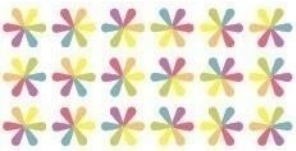
Pot v družbo tveganja

- 70 ta: ekonomski/politični zanos nad idejami neoliberalizma, ekonomije nenehne rasti, deregulacije, ...
- Beck (2001) *Družba tveganja*: družba v kateri je znanstveno - tehnični razvoj proizvedel na eni strani nasluten napredek in blaginjo in hkrati naslutena, globalna tveganja – poudarjena z logiko delitve bogastva (ne-enakosti) in na ta način individualizirana.
- dostop do zdravja, čistega okolja, hrane, izobrazbe, ..., postopoma povezana z vprašanjem posameznikove sposobnosti pozicioniranja na trgu dela in skrbi za lastno preživetje.



Naravno in družbeno okolje

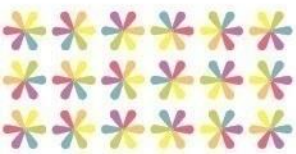
- Ob naraščajočih okoljskih tveganjih tudi naraščajoče družbene neenakosti (Oxfam 2019)
- razkroj socialne države povečanje razlik med tistimi, ki imajo dostop do (dobro) plačanega, varnega meznega dela in naraščajočega števila tistih, ki so iz tega izključeni;
- 90 ta: v idejo trajnostnega razvoja ob naravnem okolju tudi že družbena dimenzija;
- 1992 v Riu, *Earth summit* - že predstavili cilje in akcijski načrt, za globalno partnerstvo za trajnostni razvoj s ciljem zaščite in izboljšave človeških življenj in okolja.
- Kasneje še vrsta podobnih konferenc, ki so vodile do izoblikovanja tega kar danes poznamo kot 2030 - Agenda za trajnostni razvoj.



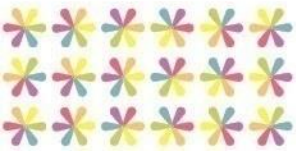
Poslavljanje starega?

Problematike trajnostnega razvoja, kot izzivi institucij, v širšem smislu, kot sprejetje miselnih slogov – posameznic, posameznikov, skupin in skupnih kategorij, torej miselnih slogov ki so se oblikovali, reproducirali, krepili - vsaj zadnja 4 desetletja;

- danes zastavljajo kot individualno in strukturno vprašanje: »zakaj nekaj počnemo na določen način in ne drugače«. (Douglas, 2018, str. 145);
- Kako drugače? *How to thrive in the next economy* (Thackara 2017) – iskanje novih ekonomij, ki jih zahtevajo meje planeta.

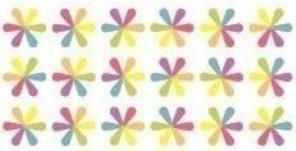


- regulativna ideja dela: napredek tehnologije, avtomatizacija in robotizacija in izzivi obljube o (polni) zaposlitvi (Frey in Osbourne 2013);
- Obljuba izobrazbe kot vstopnice v svet gotovega, dobro plačanega mezdnega - ostaja kot pogoj, ne pa tudi zagotovilo (Collins 2013);
- vse manj delovnih mest – vprašanje naraščajočih neenakosti (Oxfam 2019) in naraščajočega števila tistih, ki so iz trga dela že izključeni in onih, ki se vanj ne bodo uspeli nikoli vključiti;
- Na tem ozadju vzpostavljanje novih oblik sobivanja, kot nuje, na eni strani in odpora do obstoječega sistema, na drugi (Aftermath 2012);
- skupna ideja solidarnosti in sodelovanja v povezavi z idejami delitve in dostopa (UTD 2x)



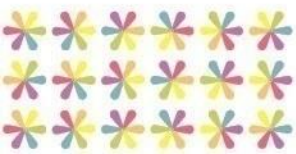
Šola: primer POGUM

- šole na različne načine že vzpostavljajo različne prakse med njimi npr. na področju samooskrbe, urejanja prostorov, in tudi šol središč skupnosti, ...
- Šole kot središča skupnosti premišljanje možnosti delovanja šole v lokalnem okolju;
- Ideje delitve, dostop, in ponovne uporabe – OŠ Ivan Grohar, Škofja Loka;
- Kaj prinese – posameznicam, posameznikom, šoli, lokalnemu okolju,?



Šole in TR

- dileme in izzivi, ki se pojavljajo v obdobju prehajanj, poslavljanje starih načinov urejanja sveta vzpostavljanje novih – na delu nov premislek o vlogi in delovanju šole;
- Vse bolj izobražene generacije - realizacija potencialov v polju tradicionalno strukturiranega meznega dela in priprava na aktivno iskanje novih načinov bivanja, sobivanja in sodelovanja.



Literatura, viri:

Beck, U. (2001). Družba Tveganja. Ljubljana: Temeljna dela.

Collins, R. (2013): Nič več dela za srednji razred: nič več zasilnih izhodov. In: Immanuel Wallerstein et.al. (eds.) Ali ima kapitalizem prihodnost? Ljubljana: *cf.

Douglas, M. (2018). Kako mislijo institucije. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Foucault, Michel (2008): The birth of biopolitics. New York: Palgrave/Macmillian.

Foucault, Michel (2009): Security, Territory, Population. New York: Palgrave/Macmillian.

Frey, B., Osborne, M. (2013). The Future of Employment: How susceptible are jobs to computerisation? Dostopno prek: <http://www.oxfordmartin.ox.ac.uk/downloads/academic/> (31.5. 2019)

Gaber, S. in Tašner, V. (ur.) (2019). Misliti socialne inovacije. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Growth and Its Implications for the Future:

(<https://books.google.si/books?id=tBbSAAAAMAAJ&pg=PR5&lpg=PR5&dq=growth+and+its+implications+for+the+future&source=bl&ots=F7VjtSELPw&sig=ACfU3U1p5EEzuQ9WI-OCmyoZwRVxiTSZxw&hl=sl&sa=X&ved=2ahUKewi1yuzVxo7IAhUQx4sKHZGaCZoQ6AEwCXoECAoQAQ#v=onepage&q=growth%20and%20its%20implications%20for%20the%20future&f=false>)

Medows, D. et al. (1972). Limits to growth. A report for the Club of Rome's project on the predicament of mankind. New York: Universe Books.

Oxfam (2019). Public good or private wealth? <https://www.oxfam.org.nz/sites/default/files/reports>

Thackara, J (2017). How to thrive in the next economy.

- <https://e-csr.net/definitions/world-conferences-sustainable-development/>
- (<https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>).

